

BIEF EN VEGA

IS DE VLEESWIJZER EEN GOED INITIATIEF?

Na de viswijzer is vorige week de VleesWijzer verschenen. Die maakt duidelijk hoe vlees en vleesvervangers scoren op dierenwelzijn en milieu. De combinatie van die twee bepaalt de positie op de ranglijst. Helpt dat de consument?

tekst: Albert Sikkema / **Illustratie:** Varkens in Nood

Hans Hopster

lector Dierenwelzijn bij VHL; gaf in 2007 vleessoorten een welzijnsscore voor de Consumentenbond.

‘De Vleeswijzer kijkt niet echt af van het oordeel van de groep van experts in 2007. De Wageningse onderzoekers en de Dierenbescherming zaten toen al behoorlijk op één lijn bij de beoordeling van welzijn. Wel zijn het steeds experts uit hetzelfde onderzoekscluster, die dezelfde informatie krijgen. Geven die mensen dan een onafhankelijk oordeel? Dat is toch een methodologisch probleem. Een ander lastig punt is dat je met de beoordeling van eindproducten de dierlijke productiesystemen in stukken knipt. Dat zie je bij het onderscheid tussen rundergehakt, dat goed wordt beoordeeld, en rundvlees, dat er veel slechter af komt. Als je naar productiesystemen als geheel kijkt, krijg je een beter en genuanceerder beeld.’

‘Verder denk ik dat de presentatie verwarrend is. **Als je milieu belangrijk vindt, kun je het beste kip eten. Uit het oogpunt van welzijn kun je het beste rundvlees eten. Ik weet niet of consumenten dat oppikken uit de lijst.** Ik had liever twee lijstjes gezien, voor welzijn en milieu.’

Peter Kuikman

Alterra, mede-opsteller van het rapport Klimaat en Veehouderij van Wageningen UR uit 2008.

‘Goed dat dit gebeurt, zo’n Vleeswijzer leidt tot nadenken en discussie over voedselkeuzes van consumenten. Ik denk dat de presentatie beter kan en zie liever aparte ranglijsten voor milieu en welzijn. De ene consument heeft meer met milieu, de ander meer met welzijn. Zo zijn de meeste verschillen tussen biologisch en gangbaar vlees uit milieuoogpunt minimaal, maar staat biologisch vlees hoger in de Vleeswijzer vanwege veel beter welzijn.’

‘Verder vind ik het onderscheid tussen het goed scorende rundergehakt en het slecht scorende rundvlees lastig als

consument. Dat gehakt komt van melkkoeien, waarbij veel emissie is toegerekend aan de melk. Het vlees komt van de stiertjes die deels worden gevoerd met veevoer van elders. Die vleesstiertjes zijn in Nederland een afgeleide van de melkveehouderij, het is dezelfde sector. Hoe moet ik dit als consument wegen? Maar de belangrijkste vraag is: gaat het om de productie of consumptie in Nederland? **Wat we eten, komt lang niet allemaal uit Nederland. Deze ranglijst rekent met de productieomstandigheden in Nederland, maar de runderen in Nederland worden anders gehouden dan in Ierland en Argentinië.** De herkomst van het vlees heeft meer impact dan het onderscheid tussen biologisch en gangbaar. Vlees wordt verhandeld op een internationale markt en daar houdt deze Vleeswijzer helaas geen rekening mee.’

Trudy Rood

Planbureau voor de leefomgeving

‘In de Vleeswijzer is de invloed van verschillende soorten vlees op het broeikaseffect en het landgebruik bij elkaar opgeteld. Wij hebben dat apart gehouden in de Milieubalans. De Vleeswijzer waardeert het zuivelproduct Vales hoger dan kip, maar dat ligt genuanceerder. Kip neemt meer ruimte in beslag dan Vales, maar produceert minder broeikasgassen. Iets vergelijkbaars zie je bij biologisch vlees. Dat scoort slechter op landgebruik dan gangbaar vlees, omdat de dieren meer ruimte nodig hebben. De klimaatscore is echter beter, vanwege minder chemische hulpmiddelen.’ ‘Nu is consumentenadvies over vlees een initiatief van ngo’s. **Wij vragen ons af: is dit geen overheidstaak? Dan kan het advies op een transparante manier tot stand komen.** In Engeland en Zweden doet de overheid dit al.’

Het is verrassend makkelijk om iets te doen voor het milieu en de dieren. Gebruik de VleesWijzer en maak een verantwoorde keuze.

De VleesWijzer maakt duidelijk hoe verschillende soorten vlees en vleesvervangers scoren op het gebied van dierenwelzijn en milieu. Zo is in één oogopslag duidelijk hoe verantwoord de keuze voor een bepaald product is.

Bijvoorbeeld:

kip

Kippenvlees scoort slecht op dierenwelzijn (half puntje), maar heeft een relatief geringe impact op het milieu (4 puntjes).

www.VleesWijzer.nl

Wilt u weten welke supermarkten een groot assortiment betaalbare vleesvervangers en biologisch vlees hebben? Kijk dan op www.VleesWijzer.nl/Supermarktmonitor

[E] IS THE VLEESWIJZER A GOOD IDEA?

The vleeswijzer is a new good meat guide that gives meats a score for environment and animal welfare. Wageningen UR expert opinions vary.

Here are a few:

- It's a good clear story that is already having an impact. Cookery columns are giving recipes for meat substitutes.
- It doesn't pay any attention to where the meat comes from. That makes a big difference.
- Consumer advice shouldn't be left to NGOs: government should do it.
- Confusing. For the environment you should choose chicken. For animal welfare, beef. Separate environment from animal welfare.
- It may not work but at least it will get people thinking about the issues.

The full story? resource.wur.nl/en

Noelle Aarts

leerstoelgroep Communicatiewetenschap

'Communicatief gezien vind ik de Vleeswijzer een goed verhaal. **Dit soort communicatiemiddelen hebben vooral betekenis voor mensen die een bepaald gedrag al vertonen, of die al heel erg van plan zijn dit te gaan doen.** Verder heeft de vleeswijzer communicatieve waarde, omdat die makkelijk een weg vindt in de gesprekken tussen mensen. De kranten besteden er aandacht aan en mensen praten erover. In de kookrubriek van *de Volkskrant* werd meteen aandacht besteed aan vleesvervangers.'

'Ik heb al wel reacties gehoord over het feit dat er ook vleesvervangers in de vleeswijzer worden genoemd. Daardoor ontstaat verwarring en soms irritatie. Er zijn veel meer soorten vleesvervangers, waarom worden die niet meegewogen?'

'Ik vind het wel goed dat dierenwelzijn en milieu náást elkaar genoemd worden. Er bestaan tegenstrijdigheden tussen milieuvriendelijkheid en dierenwelzijn. De vleeswijzer is dan een afwegingskader, de consument kan zelf een bewuste keuze maken. Inhoudelijk is er natuurlijk veel af te dingen op de vleeswijzer. Je kunt van alles weerleggen, en elke expert heeft zijn eigen standpunt. Maar de consument is daar niet mee geholpen. Als je al die nuances meeneemt, wordt het te complex en te onzeker om nog uitspraken te kunnen doen. Dat werkt verlamdend. De consument heeft behoefte aan eenvoudige beslisregels.'

Han Swinkels

manager Dierlijke sectoren van landbouworganisatie ZLTO

'We zijn positief over initiatieven die de duurzaamheid van de veehouderij via gedragsbeïnvloeding van consumenten willen verbeteren. Veehouders willen in milieu en welzijn investeren, maar dan moeten ze de extra kosten via de consument kunnen terugverdienen. Bewustmaking van de consument is daarom belangrijk.'

'Wel vind ik de presentatie van de Vleeswijzer verwarrend.

Ik heb de indruk dat het dierenwelzijn leidend is geweest voor de indeling en het milieu ondergeschikt. Men had beter welzijn en milieu ieder een andere kleur kunnen geven.

Kip en kalfsvlees scoren goed op milieugebied, maar het lijkt nu net of die in de rode gevarenzone zitten. Verder vraag ik me af of je de consument helpt door biologisch rundergehakt te vergelijken met kip. Die afweging zie ik de consument niet maken. Je kiest gehakt en dan wil je weten welk gehakt het beste is. Ik vraag me dus af of deze Vleeswijzer gaat werken in de praktijk, of dat je dit eerder moet zien als een actiemiddel om publiciteit te krijgen.'